SVOBODA UKRAINIAN DAILY
СВОБОДА УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 184. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 26, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 26-го ВЕРЕСНЯ 1991 Ч. 184. РІК XCVIII.

МИТРОПОЛИТ М.І. ЛЮБАЧІВСЬКИЙ ВІДВІДАВ ТЕРЕБОВЛЮ

Львів (С. Глутковська). — У неділю, 15-го вересня, Кардинал Мирослав Іван Любачівський, глава Української Греко-Католицької Церкви, згідно з заплянованими пасторальними відвідинами вірних, здійснив чергову архиєрейську візитацію до Теребовлі. У поїздці Митрополита Любачівського супроводжували канцлер Львівської Архиєпархії о. д-р Іван Дацько, директор східнього відділу організації „Церкви в Потребі" Марко Томашек та візитаційний коориатор Володимир Луців, диякони Микола Хоростина і Олексій Шутер та кілька Сестер із згромадження катехиток св. Анни.

На границі Теребовлянського району Митрополита і його супровід зустрічали хлібом-сіллю о. митрат Василь Деменюк і священики та питомці Духовної семінарії, біля храму св. Миколая у Теребовлі — парох цього храму та голова Виконкому Районної Ради Андрій Кучер. Перед входом на стадіон „Колос" главу українських греко-католиків вітали Владика Михайло Сабрига, священики, представники місцевої, районної та міської влади.

Біля 12-ої години віруючі зібрались для спільної молитви на Божественну Святу Літургію, яку відслужив Владика Любачівський. Йому співслужили о.д-р І. Дацько, Владика М. Сабрига, о. митрат В. Деменюк та інші священики.

У своєму слові Владика говорив про таланти, дані людині Богом для досягнення царства небесного. Глава українських греко-католиків говорив вірним про талант батьківства, про обов'язки християнської родини у праведеному боголюбивому вихованні дітей, плеканні в їхніх серцях любови до Господа і до ближніх, категорично застерігав від вбивства ненароджених дітей шляхом абортів та інших штучних засобів.

Також слово до віруючих виголосив о. д-р І. Дацько. Він нагадав, що день раніше християнський світ відзначав початок Літургічного року. О. д-р Дацько зосередив увагу присутніх на основних завданнях, які ставить перед собою УГКЦ. Насамперед завдання нести добру новину вірним, хворим і знедоленим. Він зазначив, що живемо у важливому часі, коли Україна здобуває волю і основні людські права, закликав вірних належно підтримати проголошення про незалежність України.

Перебуваючи на Теребовлянщині, о. д-р І. Дацько не міг не згадати про народженого тут Патріярха Йосифа Сліпого. Було згадано про те, що плянується перевезення його останків із крипти св. Софії до св. Юра. Ноти смутку відчувалися у слові о. д-ра Дацька, коли він говорив про церкву, збудовану ще дідом Патріярха Сліпого, яка не належить сьогодні греко-католикам Висловлено побажання, що би цей храм був у руках вірних УГКЦ. Це уможливило б створення музею славного сина нації та відданого слуги і духовного батька українських греко-католиків.

В Чикаґо приготовляють привітання Л. Кравчукові

Чикаґо. — Як повідомляє Американська Рада для Економічних Зв'язків з Україною, в п'ятницю, 27-го вересня прибуде до Чикаґо голова Верховної Ради України Леонід Кравчук, який перебуватиме тут два дні для обговорення можливостей економічної допомоги Україні та розмов в тому напрямі з американськими представниками промислового світу. Підготовою програми для Л. Кравчука займається саме Американська Рада для Економічних Зв'язків з Україною з її провідниками Ярославою Зелінською Джансон і Ігорем Вислоцьким та Крафт Дженерал Фудс.

У п'ятницю вечером після привітання українською громадою на летовищі О'Гер, відбудеться святочний бенкет з присутністю директорів американських корпорацій, які зацікавлені в інвестиціях в Україні. Крім того в часі перебування у Чикаґо Л. Кравчук відвідає Українське Село, відбуде пресову конференцію, зустріч з офіційними представниками міста і стейту та зустріч з українською громадою, учнями і учителями всіх українських шкіл, яка відбудеться в Культурному Центрі.

26 українських студентів є на перевишколі в ЗСА

Дітройт. — Як інформують зі стейтового університету Вейн, від 20-го вересня перебуває на терені ЗСА група студентів українців з Львівського університету, які будуть впродовж двох тижнів навчатися в університеті Вейн у бизнесовому відділі. Вони також відвідають такі великі промислові установи, як компанії Форд і Бадд, столицю стейту та різні культурні установи. Студенти є розміщені в українських родинах.

Їхні відвідини посилять зв'язки, які нав'язали представники університету Вейн із університетом у Львові в ділянці економічного менеджменту. У тій цілі їздили до Львова літом представ ники Вейн університету, а головне його відділу менеджменту.

Відвідини українських студентів у Дітройті підготовила Віра Андрушків, яка є викладачем у відділі слов'янських наук. Разом із нею відвідинами українських студентів займається Реймонд Дженік, директор школи розвитку малого бизнесу, і Донна Санто, заступник керівника справами студентів в цій школі.

Дивізійники зустрічаються знову

Лігайтон, Па. — Невдовзі, за кілька тижнів, на оселі ім. Олега Ольжича, у суботу, 5-го жовтня ц.р., як і кожнорічно за вояцькою побратимською традицією, сюди з'їдуться дивізійники на печення бараболі, що його влаштовує Станиця Братства Дивізійників колишніх вояків І-ої Української Дивізії УНА Лігайтону і Філядельфії, Па.

Головна атракція, а саме печення бараболі — почнеться о год. 4-ій по полудні — „церемоніялом" якого займеться і цим разом Євген Михайлів. А в міжчасі, як звичайно, зустрічі і розмови дивізійників і їхніх родин доповнять дружню атмосферу імпрези.

У другій частині — у вечірній програмі — забава о год. 9-ій вечора до звуків оркестри „Хлопці з України". Аранжер забави, включно із традиційним випровадженням маршу — Мирослав Прончак. Дивлячись на минулі роки, можна сподіватись безжурного і приємного настрою.

Крім цього заповідаються ще різні несподіванки та добірний буфет, що його рік у рік приготовляють місцеві пані.

За інформацією у справі нічлігу слід телефонувати до голови цієї ж Оселі Степана Селешка: (на число): (215) 377-4621.

„ПАНЕ ПРЕЗИДЕНТЕ — ЧИТАЙТЕ НАШІ УСТА!"

Вашінґтон (О. Кузьмович). — В неділю, 22-го вересня, з'їхалося до Вашінґтону понад 5,000 українців з усіх місцевостей східнього побережжя ЗСА, щоб перед Білим Домом заманіфестувати своє домагання до президента Джорджа Буша визнати Акт державної незалежности України. 65 автобусів з Ню Йорку, Нюарку, Ню Бранзвику, Джерзі Ситі, Пассейку, Бостону, Клівленду, Баффало переповнені членами молодечих, жіночих та інших організацій висипали у Лафаєт Парк тисячі учасників, до яких прилучилися ще і сотні осіб, які приїхали із різних місцевостей автами та українські мешканці Вашінґтону і околиць. Соняшний, погідний день сприяв перебігові маніфестації, а столиця країни вже давно не бачила стільки синьо-жовтих прапорів, що маяли на тлі зелені і блакиту неба.

Маніфестацію відкрив американський гимн, що його відспівав ансамбль „Промінь" під орудою Богданни Волянської, а підхопили учасники.

Д-р Юрій Солтис від УАКР представив присутнім ведучих програмою Тамару Ґалло і Евгена Іванціва та пояснив причину маніфестації.

Молитву відмовив о. шамб. Іван Бура із УКЦ в імени перешкодженого Митрополита Стефана Сулика, підкреслюючи, що Митрополит УКЦ окремим закликом звернувся до всіх парохій на терені ЗСА, щоб включитися у домагання українців до Президента. Отець І. Бура підкреслив, що досі ми часто збиралися на сумні річниці пов'язані з Панахидами, цим разом це для українського народу найбільше радісний момент.

(Закінчення на стор. 3)

Заклики про визнання незалежности України англійською мовою видніли серед учасників маніфестації.

(фото: ред. Х. Лев і ред. Х.В. Ференцевич)

Море синьо-жовтих прапорів залляло парк Ляфаєт

В УКРАЇНІ ЗЛІКВІДОВАНО КҐБ

Київ (Раїса Руденко). — Тут 23-го вересня Верховна Рада України на закритому пленарному засіданні ухвалила рішення про ліквідацію союзно-республіканського Комітета Ґосударственой Безопасності та про створення Служби Національної Безпеки, цілком незалежної від центру. Про це повідомили на пресовій конференції в Києві голова постійної комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки Василь Дурдинець, тимчасово виконуючий обов'язки голови Служби Національної Безпеки України, колишній голова республіканського КҐБ Голушко і народний депутат України Юрій Костенко. Вони повідомили, що СНБ — це зовсім нова служба, яка не входить до структури союзно-республіканського КҐБ, хоч і одержує у своє розпорядження весь матеріяльно-технічний потенціял колишнього КҐБ.

До виборів президента України СНБ підлягає голові Верховної Ради України і підконтрольна Верховній Раді України.

У СВІТІ

В ІНТЕРВ'Ю ПАРИЗЬКІЙ газеті „Фіґаро" віцепрезидент Іраку Таха Яссін Рамадан заявив, що його уряд не прийме запропонованого ООН пляну продажу іракської нафти на 1.6 біл. дол. для покриття видатків на харчі і медикаменти. Рамадан назвав резолюцію число 712, прийняту ООН з цього приводу, ганебною. Особливо різко він скритикував уряд Франції, який запропонував цю резолюцію в Раді Безпеки. „Ми ніколи не думали, що сіоністське лоббі до такої міри контролює діяльність французького уряду", — сказав Рамадан.

В ЧІЛЕ АРЕШТОВАНО двох колишніх керівників таємної поліції — генералів Мануеля Контрераса і Кседра Еспінозу. Їх звинувачують в причетності до вбивства амбасадора Чіле в ЗСА Орляндо Летєьєра в 1976 році.

ВИСТУПАЮЧИ В СУБОТУ, 21-го вересня, на пресовій конференції, міністер оборони Совєтського Союзу Євґеній Шапошніков заявив, що він не допустить застосування збройних сил для розв'язання внутрішніх конфліктів. За його словами, намір республік створити свої національні збройні формування не повинен занепокоювати, „якщо мова йде про декілька тисяч осіб, організованих за принципом національної ґвардії". Шапошніков ствердив, що контроля над совєтським ядерним арсеналом буде здійснюватися „вийнятково центральною владою".

В МОСКВІ ВІДБУЛАСЯ конференція, організована американським Національним республіканським інститутом міжнародних відносин. На неї було запрошено майже 100 політичних діячів Совєтського Союзу і прибалтійських держав. Їх докладно ознайомлено з основами практичної діяльности Республіканської партії ЗСА. Колишній голова Національного комітету республіканців Френк Фаренкопф остеріг присутніх перед сліпим копіюванням американської політичної системи і порадив пам'ятати головний заповіт батьків-засновників ЗСА: всі люди мають невід'ємні і рівні права.

ГРОМАДА В ЧИКАҐО ВИМАГАЛА ВИЗНАННЯ УКРАЇНИ

Чикаґо (ВМ). — Якщо рахувати за голосами чикаґських засобів масової інформації, то українська маніфестація в неділю, 22-го вересня, організована паралельно із двома іншими у Вашінґтоні і в Лос Анджелесі, була успішною. Місцеві щоденники, важливіші канали телевізії і радіо повідомляли про це і перед відбуттям, і після цієї маніфестації. Зокрема цікаво представили маніфестацію та її спрямування чи не всі телерепортери. Подали в кількох хвилинах літургійну частину в катедрі св. Отця Миколая, натовп людей з морем прапорів перед катедральним храмом, важливі політичні фраґменти англомовних промов і дуже доречні реакції — відповіді рядових учасників. Це зробило добре враження на мільйони глядачів Чикаґо й околиці та понесло добре ім'я незалежної України в американську громадську думку, особливо щодо головного спрямування — вимоги від американського Уряду визнати Україну. Згідно з засобами масової інформації, в маніфестації взяло участь 2,000 осіб. Були автобуси з Дітройту і Клівленду.

Приємно вражали виступи представників балтійських народів. Генеральний консул Литви Яцлавас Клейза нагадав, як усе виглядало ще перед місяцем. Єдиною, що визнала балтійські країни, була Ісляндія, а сьогодні вже понад 70 держав визнали їх. Це станеться також у відношенні до України. Було дуже доречно, що висловили свою солідарність з Україною і представники поляків та місцевих жидів, речник яких заявив, що збирається за тиждень в Україну, де відбудеться відзначення півстоліття від часу загибелі понад 30,000 жидів з рук нацизму в Бабиному Ярі.

Політики українського роду сенатор Дудич і стейтовий представник Мирон Куляс також виступали добре, ядерно і дотепно. М. Куляс заявив: „Президенте Буш, дивіться на наші вуста. („Read our lips"). Не ховайтеся далі в кущі (із визнанням України)".

Добре прозвучала прийнята резолюція, в якій були головні думки підтримки подій в Україні — декларації про незалежність, вислів солідарности із демократичними силами в Україні, вимога американського визнання України як незалежної держави.

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ ПОСАДНИК Вашінґтону Маріон Беррі, якого судять за те, що вживав наркотики та мав невелику кількість кокаїни, домагається, щоби йому призначили нового суддю. З цим проханням він звернувся до апеляційного окружного суду, заявляючи, що теперішній суддя Томас Пенфілд Джексон цілком явно виказує своє дуже неґативне наставлення до нього.

ПОСИЛЮЮЧИ СВІЙ ТИСК на Ірак і намагаючись надати своїм погрозам вагомости, Уряд президента Джорджа Буша звернувся до Савдійської Арабії за дозволом післати туди на свої бази додаткові бойові летунські частини та ракети типу „Пейтріот". Це прохання до уряду Савдійської Арабії передав американський амбасадор Чарлз Фріман у товаристві генерала з Американського центрального командування.

В Таджикістані відбувся комуністичний переворот

Москва. — Аґентство Асошієйтед Пресс інформує з Москви, що в понеділок, 23-го вересня, Верховна Рада Таджикістану була примушена податися до димісії у висліді комуністичного перевороту. Комуністи змусили уступити з посту президента-реформатора Кадріддіна Аслонова і його місце тимчасово перейняв колишній перший секретар Комуністичної партії республіки Рахман Набієв.

Верховна Рада, очевидно зреформована, опублікувала звернення до населення, у якому повідомляє про введення вийняткового стану в Таджикістані і заборонила, погрожуючи кримінальним покаранням, знеславлення пам'ятників Владіміра Леніна, які прийняли масовий характер після того як Аслонов президентським „указом" розпустив Комуністичну партію і заборонив її діяльність на території республіки.

Довідавшись про назначення Набієва на президента, понад 2,000 прихильників партії Мусулманського відродження і Демократичної партії Таджикістану зібрались коло будинку Верховної Ради і вимагали розв'язання парляменту і призначення дати для нових виборів на базі багатопартійности. Верховна Рада, зглядно її Президія, відмовилась, однак, сповнити вимогу демонстрантів і визначила тільки вибори президента на 27-го жовтня. В інформації ТАСС говориться, що кандидатами на президента правдоподібно будуть тільки самі комуністи. 61-річний Набієв став першим секретарем ЦК Компартії в 1982 році ще за часів владування Леоніда Брежнєва.

Кореспондент АП розглядає його поворот до влади, як загальну тенденцію комуністів в СССР поступового здобування влади „леґальним" шляхом і контрнаступу комуністичної номенклятури в усіх азійських республіках, крім Казахстану. Переворот в Таджикістані можна розглядати, як спробу контрреволюції з далеких провінцій, яка повинна поширитись на кремлівський центр, до чого комуністи інтенсивно підготовляються, маючи для цього матеріяльні засоби, людський, зокрема мілітарний, потенціял та достатню кількість захованої зброї.

В окремій резолюції, прийнятій більшістю депутатів, говориться про реставрацію усіх знищених пам'ятників Ленінові і за усунення з посту посадника міста Душамбе Максуда Ікрамова.

Москва не дозволить Казахстанові контролювати атомову зброю

Москва. — Аґентство Асошієйтед Пресс повідомило з Москви, що кремлівські керівники категорично відмовились передати урядові Казахстану контролю над атомовою зброєю. Більш того, вони замінили сторожів коло нуклеарних ракет і вилучили усіх казахів-військовиків від цієї функції.

Керівник управління інформації в міністерстві закордонних справ СССР Віталій Чуркін заявив західнім кореспондентам, що „совєтський" Казахстан не отримає права контролі над атомовою зброєю розміщеною на території республіки. Слова Чуркіна це реакція совєтського керівництва на ранішу заяву президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва, що уряд республіки добиватиметься права розпоряджати нуклеарною зброєю і виступатиме проти того, щоб атомова зброя була сконцентрована виключно в Російській федерації, яка в майбутньому використає її для офензивних цілей і для тиску на республіки. Це станеться при нагоді зміни системи, або коли до влади повернуться знову комуністи, або скрайні російські імперіялісти.

В інтерв'ю для телевізійної компанії Ей-Бі-Сі, президент Казахстану заявив, що очолюваний ним уряд республіки поробив вже всякі формальні заходи, щоб полагодити в мирний спосіб цю справу, але, як виглядає із заяви Чуркіна кремлівські імперіялісти не прийняли цих заходів і заяв Назарбаєва до уваги.

Чуркін, наслідучи своїх „босів", Міхаїла Ґорбачова і Боріса Єльцина, підкреслив, що захід не повинен денервуватися цією справою, а заяву Назарбаєва треба цілковито зіґнорувати, бо до контролі атомовою зброєю уряд Казахстану не дійде ніколи. Москва, мовляв, притримується усіх дотеперішніх міжнародних зобов'язань і договорів, в тому числі про контролю над атомовою зброєю. У зв'язку з тим „центр" не може допустити до поширення контролі над цією зброєю.

Згідно з оцінкою західних військових спеціялістів в Казахстані розміщено 15 до 20 відсотків ракет стратегічного призначення, головним чином ракети типу СС—18. Більшість стратегічних ракет приміщені однак на території Росії і України. Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук висловив недавно бажання, щоб Москва перемістила атомові ракети на свою територію, бо Україна хоче залишитися неатомовою державою. Заяву Кравчука не поділяють усі парляментаристи у Верховній Раді і частина лідерів політичних партій, але ця проблема ще не була предметом дебат у ВР України. В цій ділянці, як зрештою у багатьох інших ділянках керівництва, існує свого роду хаос, бо частину ракет вже почали розмонтовувати в Україні і приміщувати їх на спеціяльні плятформи для вивозу з республіки.

Президент Грузії погодився на переговори з опозицією

Тбілісі, Грузія. — Пізно увечорі в неділю, 22-го вересня, голова парляментської опозиції Тедо Пааташвілі зустрівся з президентом Грузії Звіядом Гамсахурдія. Після закінчення переговорів парляментарій утримався від коментарів, сказавши лише, що зустріч відбувалася у вузькому колі і контакти будуть продовжені.

Із добре поінформованих джерел стало відомо, що національна ґвардія настоює на негайній резиґнації З. Гамсахурдія. Вона обвинувачує його у підтримці серпневого путчу в Москві і зраді інтересів народу. Сам командуючий національною ґвардією Грузії Тенгіз Кітовані зайнятий розробленням можливих варіянтів дій ґвардійців на випадок, якщо офіційна влада використає збройні сили проти опозиції, керівництво якої перебуває в будинку телебачення і радіомовлення у Тбілісі.

Захисники будинку телевізійного центру робили спроби організувати пряму передачу виступів лідерів демократичних сил Грузії. Вулиця перед телевізійним центром перегороджена автобусами і вантажними автами. Серед його захисників багато національних ґвардійців, озброєних автоматами Калашникова і ар-

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Сила, а не право

Як тільки в половині червня цього року Хорватія і Словенія, дві з-посеред шести республік, які разом становлять республіку Югославію, проголосили державну незалежність і вихід із цієї федерації — розпочався наступ Сербії проти цього рішення. Стовідсоткова параллеля з відносинами в Совєтському Союзі з прирівнянням російського імперіялізму до сербського.

Сербський повстанський ватажок з часу Другої світової війни, комуніст Йосиф Броз-Тіто, зліпив був силою шість балканських країн в одну нібито федерацію із „союзною" столицею Бєоґрадом. Передбачаючи, що після його смерти ця штучна федерація може розлетітися — залишив завіщання, що всі ці шість країн — Сербія, Хорватія, Словенія, Македонія, Боснія і Чорногора — рівні та що їхні президенти мають щороку черґуватися, як президенти цілої федерації. Але штучний зліпок народів з іншою минувшиною, іншою культурою, іншими віровизнаннями не всилі зберегтися. Серби — найбільш аґресивні, найчисленніші, православні, здавен зорієнтовані на будь-яку Росію. Хорвати і словенці — католики, народи західньої культури й орієнтації. Є ще у цій псевдофедерації сильна мусулманська меншина, залишок колишнього панування турків на цілому Балкані.

Сербська меншина у Хорватії зразу поставилася вороже до самостійницького рішення хорватського парляменту. Почалися демонстрації і сутички з поліцією. Сусідня Сербія доставила зброю сербам у Хорватії. Військові залоги у Хорватії складалися за національністю із сербів, так, як це робили большевики, стаціонуючи у поярмлених ними країнах чужонаціональні, здебільша монгольські військові з'єднання. Ці залоги зразу приєдналися до ворожого руху проти самостійницької влади Хорватії. Коли хорватська поліція і міліція заблокували деякі бараки із сербськими вояками — цим останнім прийшла з допомогою сербська збройна сила.

Первісні невеликі сутички розгорілися у справжню війну Сербії проти Хорватії і Словенії.

Німеччина, Італія і Чехо-Словаччина були готові визнати державність Хорватії і Словенії, але зацукалися, знаючи, що Америка й Анґлія воліють, щоб зберігалися федерації чи конфедерації, аніж мають розподілюватися на окремі самостійні держави. Німеччина, Італія і Чехо-Словаччина рішили вичекати аж прояснеться внутрішня ситуація в Юґославії. За мирове посередництво взялася Міжнародна европейська спільнота. Проголошувано двічі перемир'я, що його за кожним разом ламали сербські старшини. Не помогла навіть загроза, що Европейська спільнота заморозить признану допомогу у висоті одного більйона долярів у різних доставах. Під кінець минулого тижня сербський президент признав, що він втратив контроль над армією, яка слухає тільки націоналістичних й імперіялістичних генералів. Всі примирливі пропозиції Хорватії на адресу Сербії, щоб припинити збройні дії і переговорювати — пусті.

Здавалося, що Організація Об'єднаних Націй встряне у цю справу і не допустить, щоб в Европі розпалилася війна, яка вже коштує сотні людських жертв і трагедію народів. Ніхто з п'ятьох дійсних членів Ради Безпеки ООН ані генеральний секретар не цікавиться цією проблемою. Організації Об'єднаних Націй не мають своєї армії і не квапляться творити міжнародне військове з'єднання, яке завело б мир на Балкані. Зрештою, який там може бути мир і яка справедливість, коли принцип права державного самовизначення народів є у практиці пустим звуком. Ніхто не бажає собі воювати за чужу державність, ніхто не хоче поспішити з допомогою терооризованим народам, у даному випадку хорватам і словенцям. Міжнародне право існує тільки на папері. Нема ніякого міжнародного інструменту, який пильнував би мир у світі, бо Організація Об'єднаних Націй створилася із первородним гріхом — правом вето кожної з п'ятьох великодержав, постійних членів Ради Безпеки, у тому числі СССР і Китаю.

Не знаємо подробиць, як проходило рішення хорватських і словенських лідерів проголосити у червні цього року самостійність цих країн. Але виходить, що зроблено це без попередньої забезпеки, що могла б зберегти свою державність і не падати знову жертвою сусідської аґресії. це саме й конечність такої підготови. Остаточно правда таки переможе, вкінці загарбницький імперіялізм таки програє. Але покищо існує доба, в якій голос має тільки сила, а не право і справедливість.

„Треба бути осторожними з данайцями навіть, коли приносять дари". Гірка доля навчила нас недовір'я до Москви і ми хотіли б зовсім від них відколотись та не мати з ними нічогісінько спільного. Чи політичний реалізм, (а реалізм мусить усе ж надавати напрям усякій політиці, бо інакше це романтика, а не політика), може толерувати такі настанови? Совєтський комунізм міг бути погребаний тільки у Москві. Жили ілюзіями ті, які вірили, що повалення режиму може бути здійснене на периферіях системи. Прийшли судороги системи в балтійських країнах, у Грузії, але того було мало, щоб система розпалась.

Горбачов намагаєсь одобрити систему, а Захід його всіми силами у тому підтримує, уважаючи, що втримання Союзу є в інтересі втримання рівноваги і миру у міжнародній системі. Революцію завершив Борис Єльцин. Зайнявши пост на верху танка, він завдав системі смертельний удар. Коли б путч був удався, не було б було прийшло до повороту до сталінщини, але „період застою", може у дещо іншій версії, чим за Брежнєва, був би результатом. Єльцин є, отже, і для нас своєрідним „визволителем", героєм. Дав нам нагоду піднестись із колін і випроставтись.

Геополітичне положення України нам не змінити. Ворогували французи чи

Микола Бараболяк

„ТРЕБА БУТИ ОСТОРОЖНИМ З ДАНАЙЦЯМИ НАВІТЬ"...

поляки з німцями, бували й інші „смертельні вороги", але приходить час на реалізацію настанов. Очевидно наші застереження проти Росії оправдані. Нам треба „перевіряти", треба бути осторожними, як говорив Реґен, вдаючись у взаємини з СССР. Але конечно теж „довіряти", не керуватись тільки минулими обвинуваченнями. Думати позитивно. Не займати заздалегідь негативне, вороже становище.

Росія має теж здорових політичних провідників. Епоха колоніялізму проминула безповоротно. Великобританія була колись могутніша, чим імперіяльна Росія, а нині втішається своєю ролею у комонвелті, де на неї, колись колоніяльні держави, не мають причин нарікати. Доки не матимемо доказів протилежної настанови Росії супроти колишніх її колоній, невідповідними заявами не дражнімо північного ведмедя. Наш північний сусід таки досить сильна звірюка, а нам треба щойно пороспи у силу, розбудувати державу, нав'язати приязні стосунки з колишніми жертвами московського колоніялізму, щоб ми могли успішно ставати з ними на герць. Тож покищо „довіряй", хоч і „перевіряй", як це роблять і сильніші від нас державні спільноти.

Комплікує становище колишніх підколоніяльних держав, а в тому України супроти Росії факт, що на тих колоніях режим насадив мільйони росіян, щоб помагали денаціоналізаційному процесові. В Україні близько 12мільйонів росіян, а це дуже поважна кількість. Не диво теж, що ці колоністи занепокоєні нашими визвольними добутками і звертаються до Москви про забезпечення їхнього буття. Є голоси про можливості референдумів на південних і східніх теренах України й небезпека зміни кордонів у її некористь. (В наших очах радше були б оправдані наші претенсії про влучення до України деяких районів нинішньої Росії). Покищо нема для України з тої сторони загрози. Підписано договори між Україною і Росією про ненарушимість існуючих кордонів. У тих умовах просто злочинними треба вважати голоси деяких наших патріотів, які натякають на реванші супроти російських колоністів, „Україна для українців" і під подібними гаслами. Ми мусимо пам'ятати і про ці мільйони українців-засланців на московських теренах, які в більшості, мабуть, залишаться на теренах, де нині проживають, і тямити, що взаємне забезпечення рівноправности для національних меншин і толеранція, і то не тільки те, але навіть приязне відношення — це вимога розумної політики дня.

Ніхто не каже, щоб ми признились, чи браталися із з росіянами. Але у нашому інтересі бути у згоді з ними і співпрацювати. Іншого виходу не маємо. Росія буде великодержавою, в короткому часі стане членом „Великої Сімки", як її восьмий учасник, гратиме там не меншу ролю як Німеччина чи Італія, матиме вплив на міжнародні стосунки як постійний член Ради Безпеки ООН. Ніхто не може мати теж крихітки сумніву, що мусітимемо жити з Росією й іншими членами колишнього СССР у якійсь принайні так суцільній економічній спільноті як Европейська спільнота. А головно не забуваймо, що це забере багато часу, заки можна буде розмотати взаємну продукційну залежність кожного підприємства на терені совєтської імперії. Тому наша політика реалітету вимагає: не кивати на „москаля" пальцем у чоботі, бо таким киванням досягнемо тільки те, що поразимо свої пальці у, наразі, дуже тісному чоботі!

Микола Мушинка

Міжнародна Школа Україністики в Києві

Мабуть немає у світі народу, який би не дбав про пропаґацію своєї культури за межами своєї країни. Величезні фонди на пропаґацію своєї культури видають не лише англійці, французи, німці, японці, китайці, але й такі порівняно малі народи, як чехи, словаки, угорці, словінці тощо. Наприклад, літню школу словакістики у Братіславі, за 27 років її діяльности відвідало понад три тисячі студентів. Школи чи курси українознавства для українців, що живуть за межами України, до недавнього часу влаштовували лише українські установи на Заході, головним чином, Український Вільний Університет у Мюнхені.

В Україні в минулому про такі школи не можна було навіть думати. Першу Міжнародну Школу Україністики в Києві відкрито лише минулого року. В ній брало участь 36 слухачів із дев'ятьох країн. Цього року до Києва прибуло вже 110 слухачів із 16-ох країн світу. Переважна більшість — це потомки вихідців з України, які, живучи у чужому середовищі, цікавляться мовою і культурою своїх предків — студенти, аспіранти та наукові праців університетів: ЗСА, Канади, Австралії, Арґентини, Німеччини, Юґославії, Польщі, навіть Бермудських островів. Були й студенти, що в їхніх жилах немає ні капельки української крови. Їх цікавить Україна як суб'єкт дослідження і щоб цю країну пізнати якомога краще, вони вирішили вивчити українську мову, щоб в оригіналі читати (а згодом і перекладати) українські книжки і спілкуватися з населенням його же милозвучною мовою. Третю групу становили студенти з інших республік: Литви, Латвії, Казахстану, Росії тощо. Це найчисленніша група українців за межами України, яка нараховує понад сім мільйонів осіб. За сімдесят років совєтської влади їх намагалися асимілювати, не дозволивши засновувати ні власних шкіл, ні газети, ні національних товариств. Навіть книги й газети видавані в Україні були для них недоступні. Та виявляється, що вони не повністю асимільовані. Тепер, в епоху революційних змін у світі, і вони хочуть відродити свою національну самобутність.

Міжнародна Школа Україністики, що тривала від 16-го липня до 26-го серпня, мала і справді яскравий склад слухачів і щодо ступеня їх освіти, і щодо проживання, і щодо світогляду чи політичних напрямків. Та всі вони за шість тижнів спільного співжиття створили міцний колектив, поєднаний на базі любови до українського слова.

Програма школи була справді багата й різноманітна.Студентів було розподілено до трьох груп в залежності від знання мови: основний, середній і вищий. Кожен студент міг вибрати один-два спеціяльні курси: історії України, історії української культури, народознавства, української літератури та історії українського мистецтва.

А читали ці курси справді кращі спеціялісти з України та діяспори. Досить назвати такі імена, як Валерій Шевчук (давня література), Микола Жулинський (сучасна література), Ігор Осташ (історія мови), Зіна Франко (сучасна мова), Орест Субтельний (середньовічна історія), Богдан Кравченко (новітня історія), Лесь Танюк (театр), Василь Скуратівський (фольклор), Мирослав Попович (філософія), Олександер Федорик (образотворче мистецтво), Володимир Чорний (політичні науки), Петро Воробій (демографія), Мирослав Лабунька (історія Церкви) та ряд інших. Кожен з них має на своєму рахунку не одну книжку з досліджуваного предмету.

Дуже багатою була і позашкільна програма. Для слухачів були відкриті усі архіви та бібліотеки. Майже щовечора влаштовувалися бесіди з письменниками (Іваном Драчем, Дмитром Павличком, Ліною Костенко, Оксаною Забіжко), художниками (Ніна Денисова, Петро Гончар, брати Малишки), кіноміністрами, (Юрій Ілленко), співачками (Ніна Матвієнко). Студенти демонструвались кращі кінофільми, організували екскурсії, відвідини музеїв, театрів, наукових інститутів. Незабутньою була подорож по Дніпрі у Запоріжжя на фестиваль „Червона рута", до Львова і на Гуцульщину, до Яготина і Богданівки (батьківщина народної художниці Катерини Білокур).

Директор школи Ігор Осташ разом з викладачами зробили все, щоб слухачі винесли з Києва найкращі враження.

Та чи не найважливішими були звичайні людські стосунки між викладачами й студентами. Великою популярністю користалися вечорниці, влаштовувані самими студентами. На них молодь по-справжньому забавлялася. Тут запроваджувалася дружба, а, може й ...кохання.

Одним словом, Міжнародна Школа Україністики під кожним оглядом виконала своє завдання. Вона дала слухачам не лише теоретичні знання з різних ділянок україністики, але й практичні „лекції" з політології. Та ж на їх очах відбувалася спроба державного перевороту і проголошення незалежної української держави. Шість тижнів безпосереднього спілкування з народом (а в цьому відношенні ніхто нікому нічого не забороняв, тут панувала повна свобода і толеранція) дали їм більше, ніж томи книжок.

Слухачі з різних країн знайшли в Каневі нових друзів, а Україна, яка їх так щиро зустріла, буде мати у 16-ох країнах 110 нових прихильників та пропагаторів її незалежности.

Омелян Плешкевич

КООПЕРАТИВНИЙ РУХ В УКРАЇНІ І НАШІ ЗАВДАННЯ

Останні події в процесі перебудови та економічний стан України викликають природно стурбованість української діяспори за майбутнє Батьківщини. Бажання допомогти Україні пронизує й українську кооперацію, яка розважає над питанням розвитку кооперативного Руху на українських землях. В цьому напрямку за останній час з ініціятиви та з участю члена Президії Української Світової Кооперативної Ради (УСКР) фінансового референта Богдана Ватраля, який рівночасно є екзекутивним директором Федеральної Кооперативної Каси „Самопоміч" в Чикаго, проведено зі Всесвітньою Кооперативною Радою кредитових юній (WOCCU) ряд ділових зустрічей, на яких обговорювано можливості розвитку кооперації в Україні та нашої допомоги.

Перед українською кооперацією діяспори відкриваються нові горизонти конкретної дії, спрямованої на всебічну допомогу відродження української кооперації на рідних землях. Допомогу можемо здійснити, за точно означеним пляном, українська діяспоральна кооперація репрезентована Українською Світовою Кооперативною Радою, яка має за собою справжній капітал досягнень і має не тільки право але й обов'язок бути співучасником а то і співтворцем відповідно спланованих заходів і різновидних форм такої допомоги.

Чим може легітимуватися українська кооперація насьогодні, який балянс її досягнень, її престижу, що вона — репрезентована УСКРадою — стала співпартнером плянів Всесвітньої Кооперативної Ради кредитових юній.

Щоб мати повну картину справді поважного успіху нашої кредитової кооперації в діяспорі, треба коротко пригадати основні етапи шляху, пройденого за останніх сорок років. В цьому часі в діяльності кооперації виділяються три головні етапи: перший етап — організаційний, другий — стабілізаційний і третій, який умовно можна б назвати — етапом добробуту. Бо, саме в цьому етапі українські кредитові кооперативи Америки, Канади і Австралії зібрали півтора більйона оборотового капіталу, а в тому 110 мільй. резервового фонду.

У першому організаційному періоді, що тривав до 1970 року найважливішим завданням кооперації було — масове організування членства, зорганізування Крайових Кооперативних Рад-Централь, завершених міжкрайовою кооперативною Централею, Українською Світовою Кооперативною Радою.

Другий період — це час розбудови і стабілности кооперативного руху. Він проявляється у примінюванні методів діловедення.

Третій період — десятиліття 1980-1990, у якому українська кооперація на всіх континентах діяспори мала надзвичайні досягнення. Так як за перші два десятиліття (тобто до кінця грудня 1979) зведений балянс показує 385 мільй., а кінець 1980 року — 412 мільй. оборотових капіталів, так на кінець 1990 року, тобто за 10 років, зріс до суми 1,5 більйона дол. У той же час резервний капітал зріс з 12 мільй. до суми 109 мільйонів. Збільшилось теж членство, бо із 101,325 до 128,385 тис. І, врешті треба ствердити, що пересічна ощадність члена української кооперативи у 1980 року виносила 3,623 на особу, а в 1990 році зросла до 10,780 дол.

Зведені балянси у членстві, капіталі і в резервах за 1979-1990 роках.

Дата	Члени	Оборотовий капітал	Резервовий капітал
31.12.1979	109.681	385,066.059	12,955.244
31.12.1980	111.918	412,901.275	13,212.164
31.12.1990	129.387	1,504.060.083	109,175.144

Ці всі, справді великі, досягнення української кооперації в ЗСА, Канаді й Австралії добре відомі теж американській, канадській та австралійській — кооперативним централям, а за їх посередництвом і Всесвітній раді Кредитових Юній. — Ця остання ще в минулому році виявила своє зацікавлення економічними проблемами східньо-европейських країн, де, впарі з початками перебудови економічної системи, прийшло теж до відродження кооперативного руху на нових основах.

Перед кооперацією у діяспорі виринає, у всій своїй ширині, потреба допомоги Україні, а така можлива з активною участю міжнародних кооперативних інститутцій, а в нашому випадку Всесвітньої Ради Кредитових Кооператив.

І в цьому пляні з ініціятиви УСКР було зорганізовано і проведено ряд ділових зустрічей і конференцій, предметом яких було обговорення можливости розвитку кооперації в Україні. Таких конференцій з участю нашого представника було декілька: в лютому ц.р. Б. Ватраль зустрівся з екзекутивним директором Всесвітньої Кооперативної Ради кредитових юній Т. Шумахером, в березні з директором европейського бюра Дін Магоном. Оба згадані панове взяли участь у міжнародному форумі кредитових кооператив, що відбувся в червні в централі американських кооператив в місті Медисон, Висконсин. Одною з тем панелю було питання творення фінансових кооперативних установ в Україні. З української сторони, крім Богдана Ватраля взяв участь адвокат Тарас Підзамецький від канадської кооперації.

Організаційне завершення заходів допомоги розбудови кооперації в Україні проведено в Торонто на двох нарадах — 17-го серпня і 18-го серпня 1991 року.

(Закінчення на стор. 4)

Я. З.

„ВЕСНІВКА" В УКРАЇНІ

У липні ц.р. дівочий хор „Веснівка" з Торонто відбув концертове турне по Україні. Це одна з найбільш важливих подій у хроніці „Веснівки". Довго й пильно готувались хористки до цієї події. Хорову групу в числі 50 і 20 добавлених до групи туристів привітали на летунському майдані в Києві львівські „Дударики", їхній диригент Микола Кацал і адміністратор „Дударика" Володя Овсянников. Вони прибули до Києва трьома автобусами, які на протязі двох тижнів були вигідним транспортом для хору і туристів. Львівські водії підвозили нас до архітектурних пам'яток нашої столиці та пам'яток усіх інших міст, де ми зупинялися.

Автобусами їхали ми з Києва до Канева, Черкас, Вінниці, Тернополя, Івано-Франківська, Самбора, Львова, а покінчивши концертове турне, львівські водії повезли нас через Польщу до Варшави, звідки ми відлетіли до Канади. Подорож і концертове турне були організовані дуже прецизно. Організаторам належить велике признання і подяка. Організували турне: Капеля „Дударик", Центр профспілкової діяльности обласної федерації у Львові, багато старань, часу та енергії віддав для справи їзди в Україну адміністратор „Веснівки" Микола Парцей. Маестро М. Кацал з кількома „Дудариками" і адміністратором Капелі „Дударик" проводив „Веснівку" по всіх містах, де відбувалися концерти.

„Веснівка" і туристи вдячні їм за опіку, за ввічливість, за чудове організування цілого турне, за додаткові екскурсії до Почаєва, Гошова, в Карпати до Яремча, Ворохти, Надвірної, вдячні за багато гарних несподіванок, як: пікнік-вечеря в ліску, над Дніпром на шляху до Черкас, зустріч з гуцулами в Карпатах, незабутні тремибітарі та гуцульські музики у Ворохті, прогулянка кораблем по тернопільському озері, зустріч із молодіжним чарівним ансамблем „Вертеп" у Тернополі, виступи черкаських знаменитих ансамблів та інші незабутні епізоди та переживання. Ніщо не зітре з пам'яті вражень, які назавжди залишили нам величні київські собори, Лавра, славна дзвіниця Шеделя, Св. Софія — справжнє мистецьке „Диво", Володимирська гірка, Золоті ворота, Хрещатик, Тарасова гора в Каневі та багато прегарних історичних пам'яток у містах, у яких концертувала „Веснівка".

Цікаво було їхати автобусом через Україну, спостерігати села, говорити з людьми, слухати їхніх сумних розповідей. Ми потішали, їх сподіваннями на близьке світле майбутнє України.

Концерти „Веснівки" проходили з незвичайними успіхами. Публіка ентузіястично вітала „Веснівку" букетами квітів, представники місцевих організацій і хорових ансамблів вітали наших хористок коровами, художніми подарунками, гарячими промовами, оваційними аплодисментами. Таких щирих зворушливих привітань не можна забути. Довгопам'ятною залишиться промова Мирослави Ткаченко від Жіночої Громади Руху в Каневі: (уривок з промови) ...„Вашими устами сьогодні співала сама Україна — така зранена і така прекрасна. Дякуємо за пісні. На згадку даруємо вам портрет великої Лесі, поетеси, яка взяла псевдонім від імени свого народу — Українка — і довела своїм життям цей вибір! Хай Бог дає вам Лесиної ніжности і Лесиної мужности. А ще даруємо вам мальоване горнятко, щоб у Петриківську спеку ви могли напитися цілющої води з чистих українських джерел. Повірте, є ще чисті джерела, не всі замулені, бо без них не було б нашої України!".

Не забудемо покладених на козацьку кирею китиці квітів і привіту від хору „Червона калина" в Івано-Франківській, збережемо в пам'яті і в серці колони самбірських діточок, що з піднесеними вгору польовими квітами вітали „Веснівку", рецитуючи на все місто привітального вірша. Не забудемо гостинности самбірських діячок, не забудемо овацій львів'ян.

Концерти „Веснівки" відкривала коротким зверненням до публіки хористка Дарія Шараневич: (уривок) ...„Наші серця б'ються в один ритм з серцем нашого народу. Ми радіємо безмежно, що в Україні народ будує власну державність. За щастя і долю України будемо молити Бога. Будемо реально допомагати в усьому, чим тільки зможемо..."

Першу пісню у програмі концерту „Молитва" Б. І. Антонича, муз. Л. Кузьменко, присвячено першим роковинам проголошення декларації суверенности України. Коментатором програми була Мотря Онишук, слово подяки організаторам концертів, промовцям, усім, що дарували „Веснівці" численні чудові букети, усім присутнім за участь на концертах виголошувала хористка Галя Перун.

„Веснівка" співала 15-го липня в неділю Св. Літургію в храмі Св. Юра. Львів'яни заповнили храм і Святоюрську гору. На майдані храму Св. Юра благословив і прощав „Веснівку" Владика Стернюк. Дзвінко лунало на Святоюрській горі многоліття „Веснівки" Владиці Стернюкові. Владика з народом також співали „Веснівці" на прощання многоліття. З площі Св. Юра від'їхала „Веснівка" і туристи автобусами через Перемишль до Варшави, а далі літаком до Канади. Зворушливе і незабутнє було прощання з Україною на Святоюрській горі.

Подаємо вибрані уривки з преси, яка дійшла до нас з України. Проф. М. Головащенко, відомий музиколог, автор багатьох музичних праць у статті „Веснівка з Канади", газета „Культура і життя" ч. 29, пише: ...„Співає „Веснівка" професіонально, грамотно, натхненно, інтонаційно чисто і злагоджено, хоч це самодіяльний, аматорський колектив, учасники якого працюють за різним фахом, мають різну освіту, але безмежна любов до рідної пісні, до співу, до землі своїх батьків і дідів об'єднує їхні душі, прагнення і стремління в єдине русло хорової творчости. Можна сміливо сказати, що завдяки таким палким ентузіястам наша дума, наша пісня не вмре, не загине!

Явно відчувається велика робота безмінно художнього керівника хору, талановитого хормейстера Квітки Зорич-Кондрацької над звуком, інтонацією, над досягненням чистоти строю, організації звучання і культури співу взагалі, а зрештою і над розкриттям змісту, стилю, характеру кожної пісні, її найбільш вірогідного інтерпретування. І слід сказати, що це їй повністю вдається.

(Закінчення на стор. 4)

„Пане президенте — читайте наші уста!"

(Закінчення зі стор. 1)

В імени Патріярха УАПЦ Мстислава молитовне слово сказав Архиєпископ Антоній, просячи Всевишнього, щоб дав нам відвагу боронити незалежність України, і передав благословення для присутніх від Патріярха Мстислава.

Після відспівання ансамб лем з України „Гроно" „Господи помилуй", Т. Ґалло представила першого промовця д-ра Ґреґорі Стентона, який був оборонцем Степана Хмари та перебував в Києві саме в часі, як Хмару звільнили. Він заявив, що Бог — єдиний суддя, який буде судити всіх тих, які ув'язнювали людей за їхній патріотизм.

Е. Іванців представив наступного промовця, яким був колишній голова УККА і визначний український активіст у Вашінґтоні проф. д-р Лев Добрянський, колишній амбасадор ЗСА на Багамських островах. З живучістю і палкими словами проф. Л. Добрянський пригадав роки, коли в американському політичному житті постійно змішували Україну з Росією і заявив, що українці не хочуть чекати на визнання незалежности вільним світом, а щоб це сталося вже тепер.

Черговим промовцем був проф. д-р Константін Менґес, колишній дорадник президента Р. Реґена у заграничній політиці, який спокійно проаналізував теперішній політичний стан, в якому на його думку існує ризико нового путчу і громадянської війни. Україні він радить уведення демократії, мирну дію і толеранцію.

Кирило Гончаренко відчитав привіт від сенатора Альфонса Д'Амато, а відтак слово забрала довголітній в'язень совєтських таборів, голова Марійського Товариства „Милосердя" та депутат Львівської Міської Ради Стефанія Шабатура, яка сказала, що вона щаслива, що може сьогодні бути з американськими українцями у Вашінґтоні, і хоче передати привітання від України та подяку всім українцям в ЗСА за все те, що вони роблять для України.

Т. Ґалло і Е. Іванців відчитали ряд писемних привітів від членів Конґресу; сенатора Ріґля, членів Палати Репрезентантів, Кардіна, Овкар, Брумфілда, Морелло, Мікульска, Боньора і Кіркленда. Присутні заслухали також привітання передане на стрічці від д-ра Збіґнєва Бжезінского, колишнього дорадника президента Джиммі Картера.

Е. Іванців закликав усіх присутніх та усіх українців в ЗСА писати листи до Дж. Буша з вимогою визнання незалежности України і знайти принайменше п'ять знайомих, які зроблять це саме. На місці роздавано летючки англійською мовою з інформаціями про Україну.

Здається найбільше зворушливим та імпозантним моментом цієї маніфестації було спільне із групою „Гроно" відспівання так популярної тепер серед українців пісні „Україна". Під звук її мелодії захиталися сотні синьо-жовтих прапорів, що їх привезли учасники, а з ними і ряди молоді Пласту і СУМА, що стояли досі спокійно вислухуючи усі промови.

Резолюцію, яка буде вручена в Білому Домі Президентові, відчитала Т. Гелло. У ній сказано, що тому, що український парлямент проголосив 24-го серпня створення незалежної, демократичної держави після століть переслідування, американські громадяни українського роду у своїх маніфестаціях на терені Північної Америки з бажанням допомогти своїм землякам, пересилають їм палкий привіт і звертаються з апелем до Дж. Буша, щоб заманіфестував справжню підтримку офіційним визнанням незалежности України.

Ансамбль „Промінь" відспівав „Гей у лузі червона калина" в оригінальній обробці, а тоді заключне слово виголосив адвокат Аскольд Лозинський від УККА. Він подякував усім промовцям та учасникам маніфестації та поінформував, що одночасно подібні маніфестації відбуваються в Чикаґо і Лос Анджелесі. Висловлюючи бажання присутніх, він перефразував відоме сказання Президента і закликав його тим разом, щоб він „читав наші уста" і наші домагання визнання незалежности України.

Національним гимном, який заінтонував ансамбль „Промінь", підхопили всі учасники маніфестації, закінчено її о год. 3-ій по полудні.

Серед присутніх знаменним була численна участь молодечих організацій та осіб старшого віку та велика кількість гостей з України, що перебувають тепер тут на відвідинах, між ними Олесь Данів, організатор студентської голодівки в 1990 році у Києві.

Ще довго після закінчення маніфестації Ляфаєт Парк був заллятий українцями у вишиваних сорочках, одностроях із прапорами в руках. А здається в ухах їх усіх все ще дзвеніла пісня „Україна", яка викликала стільки зворушення і ентузіязму. Треба сподіватись, що її чули у Білому Домі.

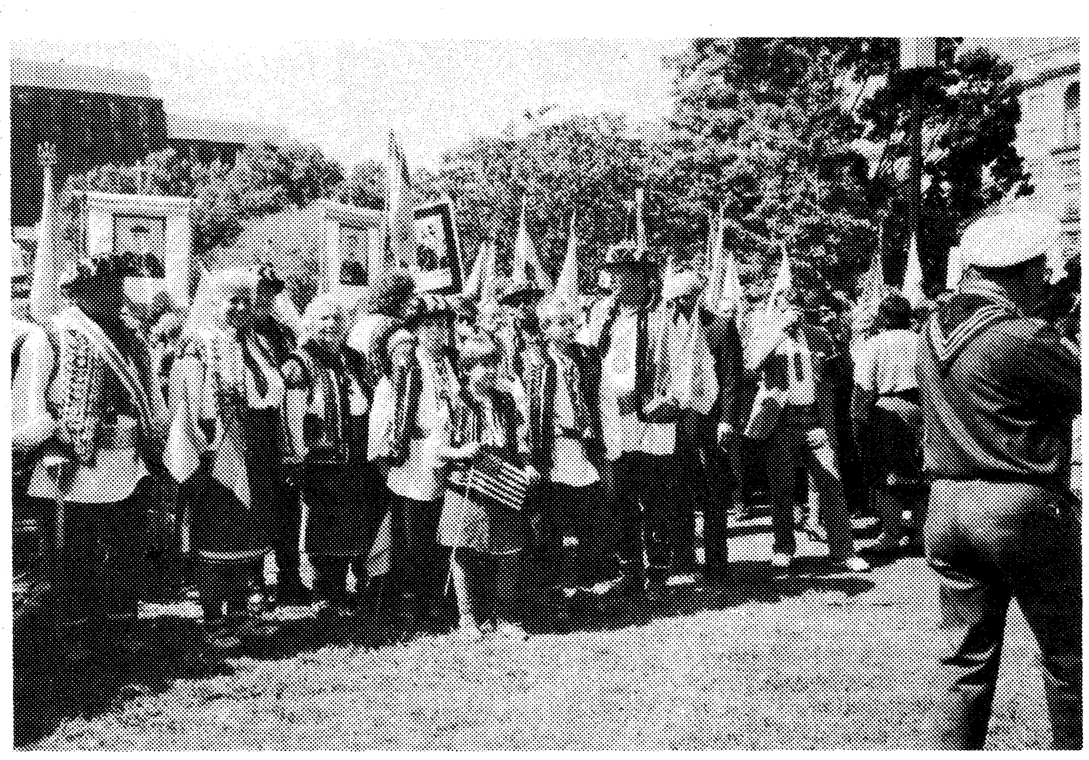
Українсько-Американські Ветерани.

Пластуни з Нюарку зі своїм написом.

Наймолодші члени СУМА з ентузіязмом повівають прапорами у такт пісні.

Група гуцулів з Філядельфії.

Група членів СУМА з транспарантами.

Пластовий новак тримає тризуб із написом „Україна вільна".

БЮРО РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО сенатора з Північної Каролайни Джессі Гелмса видало офіційний обіжник, у якому говориться про те, що сенатор лікується радіоактивними променями від рака простати. Цей 69-літній консерватист заявив, що жодних поганих наслідків лікування в нього немає, тому продовжує працювати.

СОВЄТСЬКИЙ ЮРИСТ Андрєй Золотков, виступаючи на конференції в питаннях охорони довкілля, скликаній міжнародною організацією „Ґрінпіс", заявив, що Совєтський Союз на протязі 20 років скидав радіоактивні відпади в акваторії своїх північних морів. Ця заява стала сенсацією, оскільки совєтський уряд завжди запевняв, що не дозволяв захоронення радіоактивних відпадів у морях. На думку консультанта „Ґрінпіс" Джана Ларджа, Совєтський Союз міг скинути в моря 6,750 тонн твердих і 16,000 кубічних метрів рідких відпадів ядерного палива.

У ВОСЬМУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДА

бл. п. проф. д-ра

Зіновія Храпливого

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

1-го жовтня 1991 року

в церкві св. Івана Хрестителя в Гантері та в манастирі оо. Студитів у Вудстаку, Канада.

Для вшанування його дорогої пам'яті складаю:
100 дол. на Український Вільний Університет і
100 дол. на виданичу діяльність ФКУ в Гарварді.

МАРІЯ ХРАПЛИВА — дружина
АНДРІЙ та ОЛЕНА з родинами — діти

У глибокому смутку ділимося вісткою з України з українською громадою, рідними, приятелями і знайомими, що 3-го вересня 1991 р. в Коломиї відійшов від нас у вічність з волі Всевишнього

наш БРАТ

о. Григорій Гаєцький

народжений в Озерянах, пов. Борщів дня 8-го лютого 1908 року, гімназію закінчив 1928 року іспитом зрілости в Українській Гімназії у Станиславові. Того ж року виїжджає на богословські студії до Риму. В 1934 року, одержав священичі свячення. Після повороту домів викладав богословію в Станиславові у духовній Семінарії. В часі війни перебував весь час у підпіллю.

ПОХОРОН відбувся 5-го вересня 1991 року в церкві св. Михаїла в Коломиї при співучасти 13-ох священиків та при великому здвизі вірних.

Горем прибиті:

брат — АНДРІЙ ГАЄЦЬКИЙ
братова — РОСТИСЛАВА з дітьми та внуками
ближча та дальша родина в Канаді, Америці та Україні

„Веснівка" в Україні

(Закінчення зі стор. 2)

Владика Володимир Стернюк вітає „Веснівку" у Львові.

Хор під її керуванням співає культурно, одухотворено, коректно, рівним соковитим, звуком, без найменшого крику і форсування.

Слід відзначити також вдумливий акомпаньямент концертмайстера Галини Михальчук, гра якої значною мірою сприяла успіхові концерту.

Концерт „Веснівки" в Києві відбувся в палаці культури і пройшов з великим успіхом. Славних жінок і дівчат з Торонто присутні вітали стоячи і слухали з великим зацікавленням, нагороджуючи гарячими дружніми оплесками, щедро обдаровуючи розкішними букетами квітів".

Газета „Поклик сумління", ч. 24, Львів, уривок із статті Миколи Дубаса. ...Отже було свято. Здавалось, вже протягом першого відділення концерту шанувальники принесли на сцену всі троянди Львова і вони хористки вийшли у таких барвистих костюмах, що перевершували яскравість моря квітів. Кожна із двох частин концерту сприйнялась присутніми на одному подиху. Поруч із високою майстерністю хору при виконанні кожної пісні програми увагу слухачів привернуло дбайливе відношення до слова, до його звучання, бездоганна дикція, а крім того, добрий супровід хористки Мотрі Онищук. Слухаючи хор та вдивляючись в обличчя хористок, які народились і виросли на канадській землі, здавалось, що увібрали вони в свої душі вікову тугу своїх дідів першо-еміґрантів і піввіковий біль своїх батьків-вигнанців із рідної землі та, помноживши їх на любов до далекої України, її землі, її мови, вклали у пісню і подарували нам. І шматує серце пісня, і давлять думку слова: „Чужино, чужино не заміниш мені України"...

Газета „Вісті з України", Київ, ч. 31, уривок із статті Кириленка. ...„Перше знайомство киян з Квіткою Зорич-Кондрацькою відбувалося в Жовтневому палаці восени минулого року. Квітка диригувала частиною програми „Візантійського хору". Тепер 2-го липня, Квітка була повновладною господинею на сцені, бож призвела з далекого Торонто створений 25 років тому і беззмінно нею керований хоровий колектив „Веснівка", — творчо зрілий, без сумніву талановитий, один з найпопулярніших в усій українській діяспорі".

Газета „За Вільну Україну", Львів, стаття „Чарівний спів 'Веснівки' " ...„У Львові виступив хор „Веснівка" з Торонто. Концерти відбулися в переповненому залі, що не міг змістити всіх бажаючих. Тим, кому вдалося придбати квиток, страшенно заздрили, а потім ще довго не вщухали розмови про пісенне мистецтво 'Веснівки' ".

Книжки — найцінніша допомога

Щоб стати передовою, сучасною державою, Україна мусить мати досить високоосвічених фахівців — економістів, інженерів, комп'ютерних спеціялістів, лікарів, вчителів, науковців. Ситуація тут без перебільшення, трагічна: в багатьох ділянках Україна дуже відстала, насамперед тому, що не було вільного допливу інформації. Прагнучи тримати український народ в духовному рабстві, комуністична влада ще донедавна майже не допускала книжок зі Заходу в Україну. Тепер, коли обмежень на пересилку друкованих видань нема, на перешкоді стало те, що українські бібліотеки, інститути і школи практично позбавлені валюти на купівлю книг за кордоном. Без найновіших підручників і довідників вчені, підприємці і професіоналісти в Україні залишаються відрізаними від сучасних досягнень науки і технології, а студенти не можуть стати повноцінними знавцями своєї справи.

Тому таке велике значення має постачання книжок в Україну заходами американської доброчинної Фундації „Сейбр" і пов'язаного з нею Українсько-Американського фонду „Сейбр-Світло". Гуманітарна допомога, яку надає фонд, є якраз на часі. Вона буде сприяти піднесенню нашого науково-технічного рівня, вивченню англійської мови і входженню України в контекст загально-світового політичного і економічного розвитку", — сказав про цю роботу академік Ігор Юхновський, голова Народної Ради Верховної Ради України.

Джан Ґандерсон, який відвідав фонд у Львові незабаром після свого призначення на посаду генерального консула ЗСА в Україні, написав відгук: „Завдяки і вашим зусиллям Україна та українці стануть складовою частиною загально-европейської сім'ї націй. Продовжуйте цю справу".

Перший заступник голови Микола Горинь підкреслив, що Львівська Обласна Рада „вважає цю доброчинну акцію чи не найбільш ефективною формою допомоги Україні в часи її виходу з економічної і духової кризи". Дуже позитивно оцінили роботу фонду „Сейбр-Світло" Кардинал Мирослав Іван Любачівський, голова Союзу Українок у Львові Окасана Сапеляк, голова Культурного Центру Українців Іркутської области О. Костюченко, численні підприємці, лікарі, професори, студенти з різних міст України, які вже отримали надзвичайно цінні наукові і фахові книжки.

Представники кількох українських установ ЗСА, які беруть активну участь в програмі „Книги для України", зібралися нещодавно на нараду в Головній Канцелярії УНСоюзу. В нарадах взяли участь голова Союзу Українок Америки Марія Савчак і член Управи СУА Ліда Білоус, Степан Процик від Фонду Катедр Українознавства, Таня Витвицька від Фундації „Сейбр", Ольга та Ярослав Ісаєвичі з України, Володимир Боднар від організації в Обороні Людських прав в Україні, проф. Зірка Воронка, яка минулого навчального року викладала англійську мову в Київській Політехніці.

Нараду вела головний предсідник Українського Народного Союзу Уляна Дячук. Т. Витвицька розповіла, що Фундація „Сейбр" співпрацює з багатьма видавництвами ЗСА і дістає від них англомовні книжки у формі відрахування від податків, а далі в рамках наукової допомоги постачає ці книжки багатьом країнам, зокрема до Східньої Европи. Для заснування української програми українці ЗСА та Канади зібрали необхідний для цього непорушний капітал — 10,000 дол. і окремо збирають на оплату опакування та доставу кожного вантажу (понад 5,000 дол.). 20-тонові контейнери з книжками доставляються до Ґдині морем, а далі вантажним автом до Львова. Пакуванням книжок, формуванням вантажів займається кілька українців-добровольців зі стейту Коннектикет під керівництвом Ліди Білоус, яка, крім того, складає на комп'ютері докладніші списки всіх книжок вантажу. Ведеться велику працю щодо відбору книжок та журналів, листуванню з видавництвами, вишукуванню фондів для висилки наступних транспортів. На даний час Українська Програма, в противагу угорській, польській, чехословацькій та іншим, не субсидується американським Урядом і тому висилка книжок, таких необхідних тепер в Україні, буде залежати ще деякий час від жертвенности українців діяспори.

Ольга Ісаєвич, виконавчий директор фонду „Сейбр-Світло" повідомила, що до Львова вже прийшли три транспорти книжок загальною кількістю понад 60,000 примірників вартістю близько 1.5 міл. дол. Це дуже пошукувані тепер в Україні англомовні книжки з найбільш актуальних галузей знання: комп'ютерства, економіки, менаджменту, бизнесу, екології, медицини, політології та інші. Надійшло також багато українських видань, подарованих українцями діяспори, Науковою Бібліотекою і Фондом Катедр Українознавства Гарвардського університету, видавництвом „Пролог". У Львові книжки розміщаються в новозбудованому книгосховищі Наукової Бібліотеки Львівського Університету, де фонд дістав тимчасово дві великі залі. Вже розповсюджено 15,000 книжок в західніх і східніх областях України. Література передається замовникам відповідно до їх наукових зацікавлень або характеру фахової діяльности. Був представлений дуже докладний звіт про облік, кому і які саме видано книжки.

Є і поважні невирішені проблеми: брак постійного приміщення, засобів зв'язку, комп'ютера для обліку книжок. Якщо в Польщі, Угорщині та інших країнах аналогічні програми фінансуються також і урядом цих країн, то в Україні доводиться розраховувати тільки на громадськість. Щоб оплатити необхідні видатки (чинш за приміщення, видатки на оплату розповсюдження, обліку, пакування, транспорт, зв'язок, охорону та інші послуги) фонд „Сейбр-Світло" мусить збирати доброчинні датки, вартість яких неспівмірно низька порівняно з вартістю поширюваних книжок. Очевидно, якщо було б якесь стороннє джерело фінансування, потреба в зборі датків відпала б. Але в даний час таких можливостей в Україні не передбачається, оскільки країна у великій кризі. Збір датків часом породжує прикрі звинувачення. Поширена уява, що книжки, одержані від доброчинної фундації, повинні роздаватися безкоштовно. Воно може і так, коли б це було, як в Америці, де на добродійні цілі асиґнуються великі фонди. А ось в Україні добродійний фонд не має не тільки механізму забезпечення, але й навіть юридичних підстав для свого існування. Це також спадок комуністичної системи.

Віднедавна фонд „Сейбр-Світло" взяв на себе ще одне навантаження: на бажання і за офіційним дозволом жертводавців окремі книжки можуть бути продані, при умові, що отримані гроші рішенням Координаційної Ради фонду будуть призначені на добродійну ціль. Власне Видавництво „Пролог" передало фондові значну кількість українських видань для такої мети. Першим надійшов в продаж збірник віршів Атени Пашко „На перехресті". Книжка тішилася великим попитом і була розкуплена в перший же день.

Поставлені на нараді питання живо обговорювалися присутніми. Всі були згідні в тому, що праця Фонду „Сейбр-Світло" надзвичайно важлива і її треба підтримувати і поширювати. Що ж до українських книжок, то треба дбати, щоб надсилались найпотрібніші. Зокрема дуже просять в Україні реґіональні збірники, наукові видання, найкращі з мемуарів. Меншим є попит на поезію і прозу. Треба би знайти хоч кілька комплектів паризької Енциклопедії Українознавства, якої не мають навіть великі університетські бібліотеки України. Не мають вони також сучасних англомовних енциклопедій, таких як Enciclopaedia Britannica та інші. Фонд „Сейбр-Світло" просить тих, хто хотів би пожертвувати книжки для України спочатку надіслати до Ліди Білоус для ознайомлення списки і, якщо вони будуть заакцептовані, оплатити кошт транспорту в Україну, який є порівняно невеликий (біля 35 центів за фунт). Очевидно, це не стосувалося б тих, які побажають уфундувати такі цінні пожертви як українські чи англомовні енциклопедії, або інші дорогі видання.

Запотребування на найновішу літературу в Україні дуже велике. Нині фонд „Сейбр-Світло" став найбільш реальним каналом одержання у всій Україні інформації про досягнення науки і технології в західньому світі. Тому фахівці в нашій нововідродженій українській державі просять допомоги в одержанні періодичних видань, підручників з найосновніших галузей знань, особливо з англійської мови. Фундація „Сейбр" зможе також купувати необхідні Україні матеріяли за зниженими цінами, якщо будуть зібрані відповідні кошти. Організація Американців в Обороні Людських Прав в Україні пожертвувала на закуп замовлених фахівцями книжок 5,000 дол., як дорівняльний фонд, який можна буде використати, коли буде отримана дорівняльна сума. Американські видавництва вже надіслали книжки для України, вони чекають відправлення. Ми сподіваємося, що українці діяспори виявлять високе розуміння важливости справи і своєю жертвенністю допоможуть Україні у українцям вчитися як будувати свою самостійну державу.

Додаткову інформацію та звіт про діяльність Фонду „Сейбер-Світло" можна отримати за адресами: В Америці: Sabre Foundation, P. O. Box, 483, Sommerville, Mass. 02144, tel.:(617) 868-3510, fax (617) 868-7916; в Україні: Фонд „Сейбр-Світло", Львів, 290008, вул. Радянська, 24, тел. 72-08-27, факс 72-47-71.

І. В.

Незалежність України — в засобах масової інформації Бразилії

Українці Куритиби біля пам'ятника Т. Шевченкові урочисто відзначили видатну подію — проголошення незалежности України.

Дуже позитивно і доброзичливо поставилася бразильська преса, радіо і телевізія до проголошення незалежности України. Великі щоденники, радіотелевізійні програми багато місця і часу присвятили Україні і українському народові, який прагне до незалежности і бажає бути господарем на своїй землі. Телебачення і радіо щодня подавали повідомлення про цю подію, вказуючи при тому, що Україна є другою після Росії найбільшою республікою, що входила до складу Совєтського Союзу, яка має багаті плодородні землі, корисні копалини і розвинуту промисловість.

Кореспонденти газет, радіо і телебачення в ці дні постійно зверталися до Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації за інформаціями і новинами. Тому Товариство Прихильників Української Культури приготовило спеціяльний „пресреліз" для телебачення і чотири канали передавали вістки і новини на цілу Бразилію. Бразилійська преса подала повідомлення про маніфестації, що відбулися у Києві та інших українських містах. Багато місця бразильська преса присвятила репортажам та інтерв'ю з українськими поселенцями Бразилії, які з великим захопленням сприйняли звістку про проголошення незалежности України.

Українська громада Куритиби урочисто відзначила проголошення незалежности України. Під проводом Центральної Репрезентації і приналежних установ 25-го серпня відбулася велика маніфестація на площі Україна. Коло пам'ятника Тарасові Шевченкові українці і бразилійці зі синьо-жовтими і бразилійськими прапорами відзначили цей великий і радісний день українського народу. На транспарантах було написано: „За вільну Україну", „Молодь України! Демократія — це внутрішній стан людини, який є міцніший, ніж танки на площах і вулицях!" Була хвилина мовчання за всіх, що полягли за волю України і за тих еміґрантів, які не дочекалися цього радісного дня.

Фолкльорні групи „Барвінок" і „Полтава" вшанували проголошення незалежности у міському театрі, представляючи українські танки та інформуючи про цю визначну подію.

Нестор Кутинський

Кооперативний...

(Закінчення зі стор. 2)

На конференції представників української кооперації Америки і Канади, спонзорованої УСКР і на засіданні Ради УСКР дня 18-го серпня 1991 року. З головних постанов слід відзначити ділову співпрацю з Всесвітньою Кооперативною Радою кредитовий юній і розплянування конкретних заходів допомоги Україні. В тій цілі вибрано комісію в складі: д-р Богдан Кекіш, голова кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку, Мирослав Болюх, голова Ради Українських Кооператив Австралії, Дмитро Григорчук, голова Централі Українських Кооператив ЗСА, д-р Олег Гаврилишин, дорадник Світового Банку у Вашінґтоні, Володимир Гупалівський, голова Крайової Ради Українських Кооператив в ЗСА, Ярослав Скрипник, директор Канадської Спілки Кооп. Едмонтону, Оля Заверуха, екзекутивний директор Кредитівки „Союз" в Торонто, Ігор Ляшок, фінансовий референт і менаджер Кредитівки „Самопоміч" в Ньюарку, Тамара Денисенко, менаджер Кредитової Спілки в Рочестері, д-р Юрій Чумак, заступник голови Кредитівки „Карпатія" у Вінніпеґу, Богдан Ватраль, фінансовий референт УСКР і екзекутивний директор „Самопоміч" в Чикаґо (координатор Комісії), Тарас Підзамецький, адвокат Української Кредитової Спілки в Торонто, секретар Комісії.

Прийнято пропозицію Всесвітньої Ради спільної поїздки в Україну, яка з різних більших осередків в Україні переведе ряд досліджень, зустрінеться з членами уряду, організаціями демократичних реформ, комерційними кооперативними установами, державним банком та з рядом економічних організацій. В таку місію делеґацій входитимуть представники визначені УСКРадою. Можна сподіватись, що висліди досліджень цієї місії дадуть Всесвітній раді достатній матерія, щоб справу допомоги українській кооперації на рідних землях поставити на реальний і тривалий ґрунт. Таким чином українська кооперація входить у черговий, зовсім новий етап своєї праці, яка триватиме декілька років і напевно буде успішна.

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

мійськими карабінами. Цивільні добровольці озброєні чим попало: шаблями, револьверами, мисливськими рушницями, старовинними кинджалами.

У телевізійний центр прийшли люди, добре відомі і шановані не лише в Грузії, але й за її межами: кінорежисер Ельдар Шенґелая, поет Джансуґ Чарквіяні, колишній прем'єр-міністер республіки Тенґіз Сіґуа.

В імпровізованому пресовому центрі перебувають кореспонденти багатьох органів засобів масової інформації світу.

В інтерв'ю кореспондентові ТАСС колишній міністер закордонних справ Грузії Георгій Гоштарія заявив, що діями президента республіки у ці кризові дні керує страх, а не розум. Гамсахурдія, за словами Гоштарії, використовує у своїх закликах недозволені для керівника і політичного діяча заклики, які можуть привести до громадянської війни.

Представники командування Закавказької військової округи назвали дезінформацією чутки, що підрозділи совєтської армії можуть вмішатися в події, які відбуваються у столиці Грузії. „Ми зберігаємо невтралітет", — заявив кореспондентам ТАСС один із старших офіцерів штабу округи.

У ПОНЕДІЛОК, 23-ГО вересня, президент Джордж Буш, виступив з промовою перед Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй в Ню Йорку. На початку своєї промови він заявив, що ця промова буде зовсім іншою, що їх досі виголошували президенти ЗСА, в яких завжди підкреслювалося змагання світових потуг, бо такі були критерії, які в минулому визначували міжнародну політику. Сьогодні я зупинюся на викликах майбутности, будівлі всесвітнього миру та добробуту. Одначе аналітики заявляють, що його ціла промова обмежилася до погроз іракському президентові Саддамові Гуссейнові та закликом до ООН унeважнити резолюцію з 1975 року, яка рівняла сіонізм з расизмом.

У ПОНЕДІЛОК, 23-ГО вересня, Верховна Рада Вірменії проголосила республіку незалежною державою. Рішення було прийнято депутатами одноголосно. В залі засідань республіканського парляменту були присутні представники закордонних вірменських громад.